

Π.3.2.1 *Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη*

Νεοελληνική Γλώσσα

Γ΄ Γυμνασίου

Τίτλος:

«Πόλεμος (Αιτιολογικές και τελικές προτάσεις)»

ΦΩΤΕΙΝΗ ΜΗΤΣΩΝΗ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σεναρία και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας δευτεροβάθμιας: Δημήτρης Κουτσογιάννης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρά Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Πόλεμος (Αιτιολογικές και τελικές προτάσεις)

Δημιουργός

Φωτεινή Μητσώνη

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

(Προτεινόμενη) Τάξη

Γ΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Αύγουστος 2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

5^η Ενότητα: «Ειρήνη-Πόλεμος» (Α΄ Μέρος: Εισαγωγικά κείμενα, Β΄ Μέρος: Τελικές και αιτιολογικές προτάσεις και Ε. Μέρος: Δραστηριότητες Παραγωγής Λόγου)

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

11 ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής,

II. Εικονικός χώρος: [Twitter](#), (Wiki)

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Απαιτείται ύπαρξη και δυνατότητα χρήσης εργαστηρίου Η/Υ και σύνδεση στο διαδίκτυο, προβολικό μηχάνημα και στοιχειώδεις γνώσεις του εκπαιδευτικού για τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, πιο συγκεκριμένα του Twitter.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

Το σενάριο αντλεί

- Από τις δραστηριότητες που προτείνονται στο υποστηρικτικό υλικό των προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης της Διεύθυνσης Π.Ε. Γ' Αθήνας και συγκεκριμένα τις [δραστηριότητες για την «Ειρήνη και τον πόλεμο»](#).
- Από ιδέες για δραστηριότητες του συναδέλφου Μ. Καπετανή στις σχετικές συζητήσεις στο forum της διαδικτυακής πλατφόρμας «[Διάλογος: Διαδικτυακή κοινότητα εκπαιδευτικών](#)», που αφορούσαν στη σύνταξη σεναρίων.

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι μαθητές καλούνται να δημιουργήσουν λογαριασμούς στο διαδικτυακό Twitter, ένα δημοφιλές μέσο κοινωνικής δικτύωσης. Μέσα από εκεί αναζητούν, χρησιμοποιώντας λέξεις-κλειδιά, δημοσιεύσεις σχετικές με τον πόλεμο. Αναζητούν άρθρα και φωτογραφίες μέσω των tweets αυτών. Παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της αναζήτησής τους και, αφού τους δοθούν και άλλα links σχετικά, τους ζητείται να δημοσιεύσουν σύντομα κείμενα στον περιορισμένο χώρο μιας δημοσίευσης στο Twitter. Στα «tweets» δίνουν όποιον υπερσύνδεσμο (εικόνα, άρθρο) θεωρούν χρήσιμο. Έχουν κατόπιν χρόνο να δουν τις δημοσιεύσεις (tweets) των συμμαθητών τους και να τις σχολιάσουν. Στο τέλος, οργανώνεται αγώνας λόγου με θέμα σχετικό με τον πόλεμο.

Η παιδαγωγική αξία του σεναρίου έγκειται στην σύνδεση του διδακτικού αντικειμένου και των θεμάτων τα οποία θίγονται στο σχολείο με τη ζωή έξω από αυτό. Έγκειται επίσης στο «άνοιγμα» της σχολικής κοινότητας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ως πηγή ενημέρωσης, δημοσίευσης και σχολιασμού γεγονότων. Θεωρείται λοιπόν χρήσιμη (αν δεν έχει προηγηθεί στα πλαίσια αυτού ή άλλου μαθήματος) μία φάση προετοιμασίας των μαθητών για την παρουσία τους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης με τρόπο κοινωνικό, αλλά και με τρόπο που να μην εκτίθενται σε κινδύνους (βλ. Ξυλά 2013).

Τέλος, κρίνεται κατάλληλο για τους σκοπούς του σεναρίου οι δραστηριότητες στο Twitter να πραγματοποιηθούν αρχικά από μικρές ομάδες μαθητών και κατόπιν από μεγαλύτερες. (Με αυτόν τον τρόπο οι μαθητές εργάζονται ομαδικά και αντλούν ιδέες ο ένας από τον άλλο, αλλά και αρκετά αποτελεσματικά και γρηγορότερα απ' ό,τι αν ήταν εξαρχής μεγαλύτερες οι ομάδες, ώστε να δημοσιεύσουν σε μικρό χρονικό διάστημα τις πρώτες αναρτήσεις στον λογαριασμό τους στο Twitter.) Ο αγώνας λόγου στο τέλος αφορά θέμα που έχει τη μορφή διλήμματος, για να αποκτήσει ο αγώνας λόγου τον χαρακτήρα θέσης-αντίθεσης [και (πιθανής) σύνθεσης].

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Το σενάριο βασίζεται στη θεωρία του κοινωνικοπολιτισμικού κονστρουκτιβισμού, σύμφωνα με τον οποίο η γνώση κατασκευάζεται από τους ίδιους τους μαθητές, με την ενεργό αλληλεπίδρασή τους σε ανοιχτά μαθησιακά περιβάλλοντα. Οι μαθητές, διερευνώντας τον κόσμο γύρω τους, οικοδομούν τη γνώση σε σχέση με τις εμπειρίες και τη συνεργασία τους με τους άλλους (Κουνέλη 2008: 34). Το σενάριο έχει ως άξονα την ένταξη διαδικτυακών περιβαλλόντων Web 2.0 στην πρακτική του καθημερινού μαθήματος. Το διαδίκτυο γίνεται χώρος συνάντησης και διαλόγου των

μαθητών, σχολιασμού απόψεων, καταγραφής και διαμοιρασμού της γνώσης. Μέσα από το Twitter, ή οποιοδήποτε παρόμοιο περιβάλλον, οι μαθητές συναντιούνται και επικοινωνούν (ό.π. :89).

Ως προς τη θεωρία των αιτιολογικών και των τελικών προτάσεων, που δεν διδάσκεται χωριστά αλλά μέσα από την κατανόηση κειμένων και την παραγωγή λόγου, βλ. Κατσαρού, Μαγγανά, Σκιά & Τσέλιου 2009: 69-70.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Μέσα από την εφαρμογή του παρόντος σεναρίου επιδιώκεται οι μαθητές:

- να αποκτήσουν εμπειρία στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και να έχουν τη δυνατότητα ενεργού συμμετοχής σε αυτά·
- να έρθουν σε επαφή με την έννοια του πολέμου όπως αυτή καταγράφεται στην καθημερινότητά μας·
- να προβληματιστούν σχετικά με τις πολεμικές συγκρούσεις·
- να εξασκηθούν στη διατύπωση και τη δημοσίευση των απόψεών τους με τρόπο αποτελεσματικό·
- να εντοπίζουν και να διακρίνουν τις αιτίες και τις προθέσεις (σκοπούς) που συχνά κρύβονται ή και φανερά διατυπώνονται σε διάφορα κείμενα·
- να συσχετίσουν αυτά που μαθαίνουν στο σχολείο με την επικαιρότητα και τον κόσμο γύρω τους.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Μέσα από το σενάριο αυτό επιδιώκεται οι μαθητές:

- να εντοπίζουν σχέσεις αιτίας-αποτελέσματος, καθώς και σχέσεις σκοπών και σκοπιμοτήτων μέσα στα κείμενα που μελετούν·
- να διατυπώνουν τις αντίστοιχες σχέσεις σε δικά τους κείμενα, προφορικά και γραπτά.

Γραμματισμοί

Κλασικός γραμματισμός:

Μέσα από το σενάριο αυτό επιδιώκεται οι μαθητές:

- να ασκηθούν στην πύκνωση του κειμένου και των απόψεών τους·
- να ασκηθούν στη διατύπωση αιτιολογικών και τελικών σχέσεων, συνειδητοποιώντας τις ιδιαιτερότητες κάθε διατύπωσης σε σχέση με το υποκείμενο και το μήνυμα που κατασκευάζεται·
- να εξοικειωθούν με τη χρήση δευτερευουσών επιρρηματικών, και συγκεκριμένα αιτιολογικών και τελικών προτάσεων·
- να παρουσιάσουν τεκμηριωμένα επιχειρήματα και να αξιολογήσουν τα επιχειρήματα των άλλων.

Νέοι γραμματισμοί:

Μέσα από το σενάριο αυτό επιδιώκεται οι μαθητές:

- να συνειδητοποιήσουν δυνατότητες της χρήσης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης·
- να ασκηθούν στον σχολιασμό απόψεων άλλων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης κόσμια και με τρόπο που να ενισχύει την επικοινωνία·
- να αξιοποιήσουν το διαδίκτυο ως μέσο πρακτικής γραμματισμού, δηλαδή ως περιβάλλον ανάγνωσης και παραγωγής λόγου, λαμβάνοντας υπόψιν τις ιδιαιτερότητες του μέσου (Twitter) και αξιοποιώντας το κατάλληλα (εδώ: για την ανάρτηση πυκνών, σύντομων κειμένων, κυρίως σχολιαστικών).

Κριτικός γραμματισμός:

Μέσα από το σενάριο αυτό επιδιώκεται οι μαθητές:

- να έρθουν σε επαφή και να κατανοήσουν την πολυπλοκότητα της επικοινωνίας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και τους τρόπους με τους οποίους η επικοινωνία αυτή δομείται·

- να αναγνώσουν κριτικά μερικά από τα κείμενα που συναντούν στο διαδίκτυο, εντοπίζοντας τα φανερά ή κρυφά τους νοήματα.

Διδακτικές πρακτικές

Μέσα από το σενάριο αυτό επιδιώκεται οι μαθητές:

- να αναπτύξουν συνεργατικές δεξιότητες·
- να κατανοήσουν ότι για κάθε ζήτημα υπάρχουν θέσεις και αντιθέσεις και να σεβαστούν τις διαφορετικές απόψεις·
- να αξιοποιήσουν απόψεις δικές τους αλλά και άλλων για τη δημιουργία ενός γόνιμου διαλόγου.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Η θεματική του βιβλίου «Ειρήνη-πόλεμος» είναι πάντοτε (θλιβερά) επίκαιρη. Ξεκινώντας λοιπόν το σενάριο εστίασα στη σύνδεση της πραγματικότητας γύρω μας με την ύλη του σχολικού βιβλίου.

Το [twitter](#), από την άλλη, που χρησιμοποιείται στο παρόν σενάριο, ως μέσο κοινωνικής δικτύωσης είναι πρόσφορο για τη δημοσιοποίηση, τον σχολιασμό, και για τη (σύντομη) αιτιολόγηση απόψεων, με τρόπο πυκνό, μιας και το ίδιο το περιβάλλον περιορίζει το χρήστη στους 140 χαρακτήρες για κάθε του δημοσίευση (tweet). Η υπερκειμενικότητα του μέσου, με κυρίαρχο το σύντομο κείμενο και τις υπερσυνδέσεις σε εικόνες, κείμενα και βίντεο, είναι πολύ ενδιαφέρουσα, ενώ ταυτόχρονα η απλότητα του περιβάλλοντος (αντίθετα με το [Facebook](#)) το καθιστά ελκυστικό για τους σκοπούς του σεναρίου και για τους εφήβους. Οι πλειοψηφία των μαθητών είναι εξοικειωμένοι με το Facebook, αρκετοί όμως αγνοούν το Twitter, παρότι πολλές από τις εξελίξεις (κοινωνικές, πολιτικές) συντελούνται στο περιβάλλον αυτό. Θεωρώ λοιπόν ότι αξίζει να μάθουν να το χειρίζονται οι μαθητές, και μάλιστα

να εξασκηθούν στο προστατευμένο περιβάλλον του σχολείου, όπου μπορούν να πειραματιστούν και να προβληματιστούν για το είδος και τα χαρακτηριστικά της επικοινωνίας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, όπως το Twitter.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Σύμφωνα με το [ΔΕΙΠΠΣ και το ΑΠΣ για τη Γλώσσα στο Γυμνάσιο](#), προτείνονται οι εξής δραστηριότητες για την επίτευξη των στόχων στη Γ΄ Γυμνασίου:

Ο μαθητής:

- «επισημαίνει, μελετώντας κατάλληλα κείμενα, τις τελικές προτάσεις ανιχνεύοντας τους τελικούς συνδέσμους «για να», «να» με τους οποίους εισάγονται. Συντάσσει δικό του κείμενο υποταγμένου λόγου εντάσσοντας και τελικές προτάσεις·
- αναγνωρίζει σε επιλεγμένα κείμενα τις προτάσεις που δηλώνουν αιτία και τις μετασχηματίζει (...). Αντιλαμβάνεται τον ρόλο των αιτιολογικών συνδέσμων και προτάσεων στην ανάπτυξη επιχειρημάτων. Συντάσσει κείμενα με επιχειρηματολογία χρησιμοποιώντας δευτερεύουσες προτάσεις διαφόρων ειδών.»

Επίσης, επιδιώκεται ο μαθητής:

- «Να συνειδητοποιήσει ότι η σημασία μιας λέξης εξαρτάται και μεταβάλλεται σε μεγάλο βαθμό από τα συμφραζόμενά της. Να είναι σε θέση να αντιληφθεί τη σημασία των λέξεων ανάλογα με τα συμφραζόμενά τους·
- να διατυπώνει προφορικά ή γραπτά αιτιολογημένες κρίσεις για διάφορα θέματα που περιέχουν αφηρημένες έννοιες.»

Τέλος, σύμφωνα με το [Νέο Πρόγραμμα Σπουδών για το Γυμνάσιο](#) (στο εξής ΝΠΣ) τίθενται ως σκοποί της διδασκαλίας οι ακόλουθοι:

Οι μαθητές:

- «Να κατανοήσουν ότι εκτός από τα προφορικά και γραπτά κείμενα υφίστανται και υβριδικά κειμενικά είδη, τα οποία χρησιμοποιούνται σε

ορισμένες περιπτώσεις καθημερινής επικοινωνίας κυρίως μέσω των ΤΠΕ, ώστε να είναι σε θέση να τα αναγνωρίζουν ως τέτοια και να τα χρησιμοποιούν σε αναγνωρίσιμες επικοινωνιακές περιστάσεις και σε επικοινωνιακές περιστάσεις που αναδύονται.

- να κατανοήσουν ότι οι ΤΠΕ, μέσω των αλληλεπιδραστικών περιβαλλόντων που προσφέρουν, τους δίνουν τη δυνατότητα να γίνουν κοινωνοί και μέτοχοι στον σύγχρονο κόσμο.
- να κατανοήσουν ότι οι ΤΠΕ αποτελούν φορείς γνώσης και πληροφόρησης, ώστε να προσπαθήσουν να πλοηγούνται σε έντυπες και ηλεκτρονικές πηγές και να αποκτήσουν δεξιότητες παραγωγής λόγου με τη βοήθεια εφαρμογών της σύγχρονης τεχνολογίας (εργαλεία επικοινωνίας, συνεργασίας, κοινωνικής δικτύωσης, μάθηση μέσω διαδικτύου κτλ.) .
- να κατανοήσουν πως τόσο η κατανόηση όσο και η παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου μπορούν να υποστηριχτούν από εργαλεία Web 2.0 παρεμβαίνοντας υποβοηθητικά στην καλλιέργεια της ΝΕ.
- οι νέοι μαθητές και μαθήτριες που ανήκουν στη γενιά του διαδικτύου και έχουν εξοικειωθεί με αλληλεπιδραστικά μέσα, να μεταφέρουν τις δεξιότητες αυτές στη μάθηση.
- να κατανοήσουν ότι κατανόηση σημαίνει ικανότητα εντοπισμού όχι μόνο των δηλούμενων αλλά και των υπο-δηλούμενων νοημάτων ενός κειμένου μέσω επανορθωτικών διαδικασιών, για να γεφυρώνουν τα χάσματα συνοχής του κειμένου· κατ' επέκταση να συνειδητοποιήσουν ότι κατανόηση σημαίνει στάση “κριτικού αναγνώστη” απέναντι στις ιδέες του κειμένου και την οργάνωσή τους.
- να κατανοήσουν ότι η παραγωγή λόγου αποτελεί προϊόν συνεργασίας, ώστε να είναι σε θέση να συνεργάζονται ισότιμα και δημοκρατικά για να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των επικοινωνιακών καταστάσεων.»

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο παρόν σενάριο οι ΤΠΕ αξιοποιούνται, πέρα από μέσο διδασκαλίας και περιβάλλον εργασίας, ως μέσο πρακτικής γραμματισμού. Επίσης γίνεται απόπειρα να αξιοποιηθούν στην κριτική τους διάσταση· οι μαθητές αξιοποιούν τις ΤΠΕ όχι αποκομμένα από το κοινωνικοπολιτισμικό περιβάλλον στο οποίο εντάσσονται, υποπτεύονται ίσως τη μη ουδετερότητά τους, αλλά και τις αλλαγές που επιφέρουν στον τρόπο αναπαράστασης του νοήματος (Κουτσογιάννης 2012).

Κείμενα

1. [Χατζιδάκης Μ., *Η Αναγκαιότητα του Πολέμου*, στη συλλογή *Μυθολογία Δεύτερη*, Άγρα, 1982](#)
2. Νεοελληνική Γλώσσα Γ΄ Γυμνασίου, Κυρ, Ελευθεροτυπία ΚΥΡ, εφημ. *ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ*, Περ. Ερευνητές, εφημ. *Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ*. Κείμενο 1: [«Η ειρήνη δεν είναι φυσική κατάσταση \[ικοδομείται παντού και κάθε στιγμή\]» 2003](#)
3. Νεοελληνική Γλώσσα Γ΄ Γυμνασίου, Κυρ, Ελευθεροτυπία ΚΥΡ, εφημ. *ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ*, 2003. [Κείμενο 2: «Λερώνει...»](#)
4. Αυγουστής Ντ. 27/8/2013 στο «Ο φιλελεύθερος», [Η αλήθεια για τον πόλεμο της Συρίας](#) [τελευταία προσπέλαση 30/8/2013]
5. www.tvxs.gr. 10/8/2013. [Πάνω από 200 χιλιάδες νεκροί από τον πόλεμο στη Συρία](#) [τελευταία προσπέλαση 30/8/2013]
6. Ημερησία. 26/8/2013. [Συρία: Στο σημείο της επίθεσης με χημικά όπλα οι επιθεωρητές του ΟΗΕ](#) [τελευταία προσπέλαση 30/8/2013]
7. <http://www.lifo.gr>. 27/8/2013. [Πιθανώς την Πέμπτη, η επέμβαση στη Συρία](#) [τελευταία προσπέλαση 30/8/2013]
8. Χάρης Καλλέργης, 11/1/2008 [Το τελευταίο post του Ταγματάρχη](#) [τελευταία προσπέλαση 30/8/2013]

9. [Χρήστος Μιχαηλίδης, Πρόσωπα και Προσωπεία, εφημερίδα Ελευθεροτυπία 4/11/2006](#) [τελευταία προσπέλαση 30/8/2013]
10. www.nbcnews.com. 2/6/2007. **Φωτογραφία:** http://www.nbcnews.com/id/17013789/ns/world_news-europe/t/pact-nations-pledge-not-use-child-soldiers/#.UhayfUE3ArV [τελευταία προσπέλαση 30/8/2013]
11. <http://www.koutipandoras.gr> 19/8/2013. **Διεθνής Αμνηστία: «Ολική σφαγή στην Αίγυπτο»** [τελευταία προσπέλαση 23/8/2013]
12. www.alarabiya.net 5/8/2009. **Φωτογραφία:** <http://www.alarabiya.net/articles/2009/08/05/80931.html> [τελευταία προσπέλαση 30/8/2013]
13. www.lifo.gr 16/8/2013. **Κάιρο: Άνθρωποι πέφτουν από την γέφυρα για να αποφύγουν τα πυρά** [τελευταία προσπέλαση 30/8/2013]
14. www.theschooligans.gr, 7/12/2007. **Summerhill, το σχολείο που ονειρεύεσαι υπάρχει, Συνέντευξη Εράν: «The wall must fall»** [τελευταία προσπέλαση 30/8/2013]
15. www.lifo.gr, 14/9/2013, **Η φωτογραφία της μέρας: Ένα κορίτσι από τη Συρία** [τελευταία προσπέλαση 30/8/2013]

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1^η φάση (ένα δίωρο): Σε ομάδες. Οι μαθητές μελετούν [το άρθρο 33](#) του καταστατικού χάρτη του ΟΗΕ που ορίζει τις μεθόδους ειρηνικής επίλυσης των διαφορών μεταξύ των κρατών. Μελετούν ακόμα μερικές πηγές (ενημερωτικά άρθρα, αποσπάσματα από σχετικά βίντεο) για μία απειλή πολεμικής σύρραξης ή μία πολεμική σύρραξη (βλ. [εδώ](#) για συγκρούσεις από την Ιστορία). Μπορούν, για παράδειγμα, να διαπραγματευτούν τον πρόσφατο πόλεμο στη Συρία και το ενδεχόμενο επέμβασης των Ηνωμένων Πολιτειών στη χώρα αυτή

(ενδεικτικά μπορεί να δοθεί επιλογή από τις εξής πηγές: [Η αλήθεια για τον πόλεμο της Συρίας](#), [Πάνω από 200 χιλιάδες νεκροί από τον πόλεμο στη Συρία](#), [Συρία: Στο σημείο της επίθεσης με χημικά όπλα οι επιθεωρητές του ΟΗΕ](#), [Πιθανώς την Πέμπτη, η επέμβαση στη Συρία](#)).

Κατόπιν, έχοντας υπόψιν τους τα δεδομένα, οι μαθητές χωρίζονται σε τρεις ομάδες: Η πρώτη ομάδα εκπροσωπεί τη Συρία (που έχει τη βοήθεια της Ρωσίας στις διαπραγματεύσεις), η δεύτερη τις Η.Π.Α. και η τρίτη τον Ο.Η.Ε, που προσπαθεί να δώσει ειρηνική λύση στο θέμα. Οι τρεις πλευρές ετοιμάζουν επιχειρήματα και ακολουθεί συζήτηση πάνω στο θέμα.

2^η φάση (μία ώρα): Σχολιάζεται [το κείμενο 2 του βιβλίου: Σκίτσο «Λερώνει...»](#). Ζητείται από τους μαθητές να αποκωδικοποιήσουν τα σύμβολα και να απαντήσουν σε ερωτήσεις όπως: Γιατί γίνονται πόλεμοι; Οι μαθητές απαντούν και οι απαντήσεις τους σημειώνονται στον πίνακα. Επισημαίνονται οι αιτίες, οι σκοποί αυτών που διεξάγουν πολέμους, οι τρόποι να διατυπωθούν οι αιτίες και οι σκοποί.

Διαβάζεται κατόπιν το ποίημα [«Η αναγκαιότητα του πολέμου»](#) του Μάνου Χατζιδάκι. Επισημαίνονται οι επιλογές του ποιήματος (επανάληψη του «για να» στην αρχή κάθε στίχου). Οι μαθητές ερωτώνται γιατί ο ποιητής επιλέγει αυτή την επανάληψη και τι δείχνει ο σύνδεσμος «για να». (Τι διαφορά θα είχε το ποίημα αν ο ποιητής επέλεγε να βάλει αιτιολογικούς αντί για τελικούς συνδέσμους; Τι διαφορά θα είχε αν επέλεγε αποτελεσματικούς συνδέσμους;) Μπορεί να σχολιαστούν οι τελευταίοι στίχοι: Γιατί ένα λαός «Χωρίς Αναμνήσεις» είναι καταδικασμένος στον πόλεμο; (Το ποίημα είναι ίσως δύσκολο και θα μπορούσε να παραλειφθεί, αν ο διδάσκων κρίνει ότι οι μαθητές δεν είναι σε θέση να το κατανοήσουν. Σε αυτή την περίπτωση μπορούν να σχολιαστούν περισσότερα προτεινόμενα κείμενα του βιβλίου –βλ. [άλλες εκδοχές](#) - ή όποιο άλλο κείμενο θεωρεί ο διδάσκων πρόσφορο.)

Στόχος των δραστηριοτήτων στην ολομέλεια είναι η εισαγωγή σε σχέσεις αιτίας-αποτελέσματος και σκοπού και η διατύπωση αυτών. Στόχος είναι επίσης η

εισαγωγή του θέματος του πολέμου μέσα από ποικιλία κειμένων. Κοινοποιείται, τέλος, ένα πλάνο εργασίας στους μαθητές για τις επόμενες φάσεις του σεναρίου.

3^η φάση (μία ώρα) (φύλλο εργασίας 1): Στο εργαστήριο Η/Υ χωρισμένοι σε μικρές ομάδες δύο-τριών ατόμων. Ζητείται από τους μαθητές να ανοίξουν λογαριασμούς (ένας μαθητής από κάθε ομάδα) στο Twitter. Τους ζητείται να κάνουν μία ανάρτηση, κάτι που σκέφτονται σχετικά με το μάθημα ή σχετικά με την ομάδα τους ή και σχετικά με το θέμα: κάτι σαν «χαιρετισμό και σύσταση» της μικρής ομάδας στην κοινότητα μέσω του λογαριασμού της στο Twitter. Στο τέλος της φάσης αυτής οι ομάδες σύντομα παρουσιάζουν το tweet τους. Οι παρατηρήσεις που γίνονται για το περιβάλλον γενικά επισημαίνονται στην ολομέλεια (μερικά από τα παιδιά έχουν ήδη λογαριασμούς και οι γνώσεις/η εμπειρία τους αξιοποιούνται). Ο διδάσκων φροντίζει στη διάρκεια του δίωρου ή μετά όλοι οι μαθητές που άνοιξαν λογαριασμούς να γίνουν «followers» ο ένας του άλλου, δηλαδή να δημιουργηθεί το δίκτυο επαφών.

4^η φάση (ένα δίωρο) (φύλλο εργασίας 2): Στο περιβάλλον του Twitter. Ζητείται από τους μαθητές να αναζητήσουν στο Twitter tweets που να περιέχουν τη λέξη «πόλεμος» (ή λέξεις που σχετίζονται με αυτήν, όπως για παράδειγμα, στη σημερινή ιστορική συγκυρία, η λέξη «Συρία»). Θα χρειαστεί μετά να επιλέξουν ποια από τα tweets αναφέρονται σε ένοπλες συγκρούσεις ή σχετικά θέματα και ποια στον «πόλεμο» με μεταφορικές σημασίες. Μπορεί να γίνει μια αναφορά στην πολυσημία της λέξης «πόλεμος». Επιλέγονται τα tweets που έχουν θέμα τον πόλεμο με τη σημασία της ένοπλης σύγκρουσης μεταξύ ομάδων ανθρώπων. Κατόπιν, τους ζητείται να κάνουν αναζήτηση βρίσκοντας και βάζοντας (οιονεί) συνώνυμα στο πεδίο αναζήτησης, π.χ. σύγκρουση, μάχη κλπ. Οι μαθητές επιλέγουν tweets που τους έκαναν εντύπωση, ακολουθούν υπερσυνδέσμους, επιλέγουν συνεπώς κείμενα, εικόνες ή βίντεο σχετικά με τον πόλεμο. Ανά δύο οι ομάδες των μαθητών παρουσιάζουν (η μία ομάδα στην άλλη) τα ευρήματά τους από το Twitter. Αν έχουμε αρχικά δέκα ομάδες (ανάλογα και με τον αριθμό των υπολογιστών στο εργαστήριο), μετά από τις παρουσιάσεις αυτές οι μαθητές «συνενώνονται» σε πέντε μεγαλύτερες ομάδες.

5^η φάση (ένα δίωρο + μία ώρα παρουσίαση) ([φύλλο εργασίας 3](#)): Στις 5 αυτές μεγαλύτερες ομάδες (παρακάτω αναφέρονται ως Α, Β, Γ, Δ και Ε) δίνονται από ένας ή δύο υπερσύνδεσμοι από τον διδάσκοντα (σύντομο κείμενο – άρθρο ή φωτογραφία με θέμα τον πόλεμο). Τους ζητείται να προσθέσουν και έναν ή δύο υπερσυνδέσμους από αυτούς που βρήκαν στην προηγούμενη φάση αναζήτησης. Κατόπιν τους ζητείται να συνθέσουν μερικά tweets ομαδικά: Στα tweets αυτά οι μαθητές αποκαλύπτουν (με τη βοήθεια στοχευμένων ερωτήσεων) αιτιολογικές και τελικές σχέσεις που υπάρχουν στα κείμενά τους και έχουν σχέση με τον πόλεμο. Μπορεί οι προτάσεις αυτές να αναφέρονται ακόμα στους στόχους του κειμένου σε σχέση με το υποκείμενο και τους δέκτες του.

Οι ομάδες κατόπιν έχουν χρόνο να αναδημοσιεύσουν (retweet), να απαντήσουν (reply) ή απλώς να ορίσουν «αγαπημένα» (favorite) όσα από τα tweets των άλλων ομάδων επιθυμούν. Τα tweets αυτά παρουσιάζονται στην ολομέλεια.

6^η φάση (ένα δίωρο) ([φύλλο εργασίας 4](#)): Οι πέντε ομάδες προετοιμάζονται για αγώνα λόγου (debate) με θέμα: «*Το σχολείο μπορεί να βοηθήσει στη διαπαιδαγώγηση των μαθητών του, ώστε να οικοδομηθεί μια κοινωνία χωρίς πολέμους*» (θέση Α και Β ομάδας) ή «*Το σχολείο δεν μπορεί να συμβάλει, ώστε να οικοδομηθεί μια κοινωνία χωρίς πολέμους, γιατί οι πόλεμοι είναι αναπόφευκτοι*» (θέση Γ και Δ ομάδας).

Μπορούν να δοθούν κατευθυντήριες γραμμές σε κάθε ομάδα. Π.χ. μπορεί η Α ομάδα να ασχοληθεί με την προώθηση της ειρήνης μέσω του ίδιου του αναλυτικού προγράμματος του σχολείου και των εκπαιδευτικών, ενώ η Β να ασχοληθεί με την προώθηση μέσω του παιδαγωγικού κλίματος που επικρατεί στις τάξεις και μέσω εξωδιδασκτικών εκδηλώσεων (βλ. Βιβλίο καθηγητή: 74).

Η ομάδα Γ μπορεί να επιχειρηματολογήσει στην κατεύθυνση της έμφυτης βίας που υπάρχει στον άνθρωπο, ως αποτέλεσμα του αγώνα του για επιβίωση, ενώ η ομάδα Δ να συγκεντρώσει επιχειρήματα υπέρ της διαχρονικής αδικίας εις βάρος των «αδύνατων» και της πλεονεξίας των ισχυρών που αναπόφευκτα οδηγεί σε συγκρούσεις. Κατευθύνσεις μπορούν να δοθούν λιγότερες ή περισσότερες, ανάλογα

με το πόσο καθοδηγητικός πιστεύει ότι πρέπει να γίνει ο διδάσκων, δηλαδή ανάλογα με το τμήμα, τις εκτιμήσεις, την προσωπικότητα του εκπαιδευτικού και του τρόπου με τον οποίο κάνει το μάθημα. Κατευθύνσεις μπορεί και να μη δοθούν καθόλου.

Η Ε ομάδα θα λειτουργήσει ως κριτική επιτροπή και διαιτησία του αγώνα. Οι κανόνες και τα κριτήρια αξιολόγησης συμφωνούνται και τίθενται πριν αρχίσει ο αγώνας. Όσο οι τέσσερις ομάδες ετοιμάζονται, η Ε ομάδα (κριτές) μπορούν να ετοιμάσουν τις οδηγίες για να διεξαχθεί ένα ειρηνικός και εποικοδομητικός διάλογος: «Για να έχουμε μία δίκαιη διαδικασία...» κλπ. Οι οδηγίες αυτές διαβάζονται και δημοσιεύονται αργότερα στο Wiki για μελλοντική χρήση.

Μετά τη διεξαγωγή του debate (η κάθε ομάδα πρέπει να επιλέξει έναν ή δύο ομιλητές, οπότε συνολικά οι δύο πλευρές έχουν από τρεις-τέσσερις ομιλητές που ανταλλάσσουν επιχειρήματα εναλλάξ), οι κριτές επιλέγουν τον νικητή της αναμέτρησης και αιτιολογούν γιατί τους έπεισε.

7^η φάση (μία ώρα): Στο τέλος των δραστηριοτήτων γίνεται αξιολόγηση της διαδικασίας στην ολομέλεια: Οι μαθητές μιλούν για το debate, τις δραστηριότητες στο Twitter και το διαδίκτυο, τι καινούργιο έμαθαν και με ποιον τρόπο το έμαθαν, τι θεώρησαν πιο χρήσιμο, πώς αξιολόγησαν τη συνεργασία τους κλπ. Οι μαθητές εναλλακτικά μπορούν να συμπληρώσουν ανώνυμα ερωτηματολόγιο που να αναφέρεται στα παραπάνω θέματα και έτσι να αξιολογηθεί το σενάριο από τη σκοπιά τους.

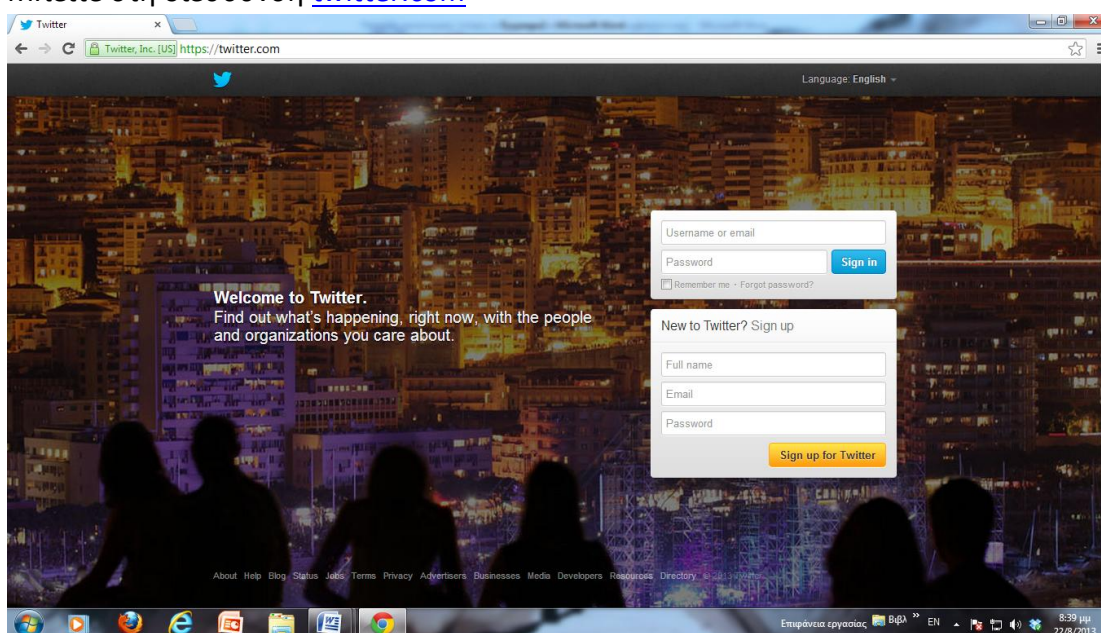

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο Εργασίας 1 (Γενικές οδηγίες για το twitter και πρώτες αναρτήσεις)

Δημιουργία λογαριασμού στο twitter: Ένας από την ομάδα θα τον φτιάξει, οι υπόλοιποι... βοηθία!

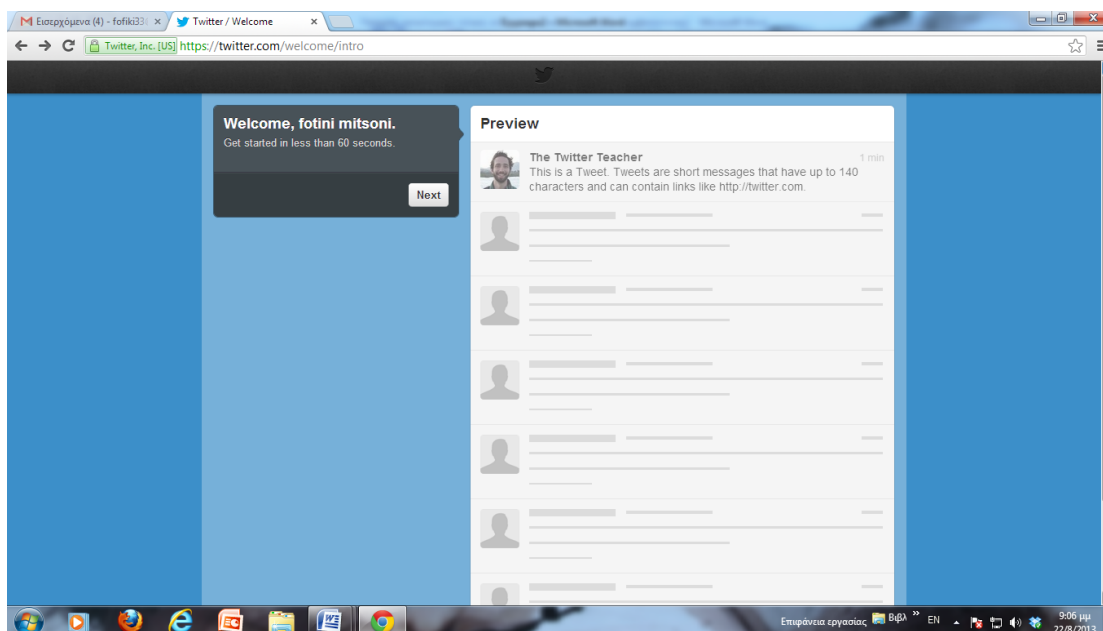
1. Μπείτε στη διεύθυνση twitter.com

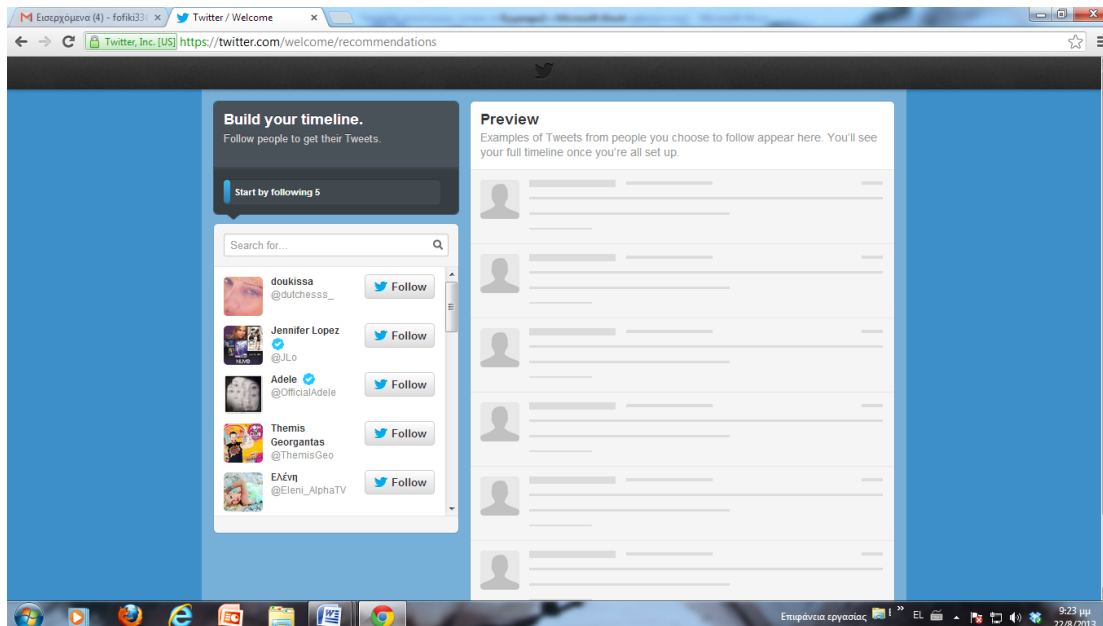
2. Συμπληρώστε τα πεδία στο κουτάκι που λέει «New to Twitter? Sign up». Δεν χρειάζεται να βάλετε το πραγματικό σας όνομα, ούτε να βάλετε το πλήρες ονοματεπώνυμό σας. Προτιμήστε ψευδώνυμα, χαϊδευτικά κλπ. Βάλτε την αληθινή σας διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Σημειώστε κάπου το όνομα, το email και τον κωδικό που δώσατε. **Μην** κοινοποιήσετε σε άλλον τον κωδικό σας. Κρατήστε τον για τον εαυτό σας. Μετά, πατήστε το κίτρινο κουμπί. Ο λογαριασμός σας έχει δημιουργηθεί!

3.

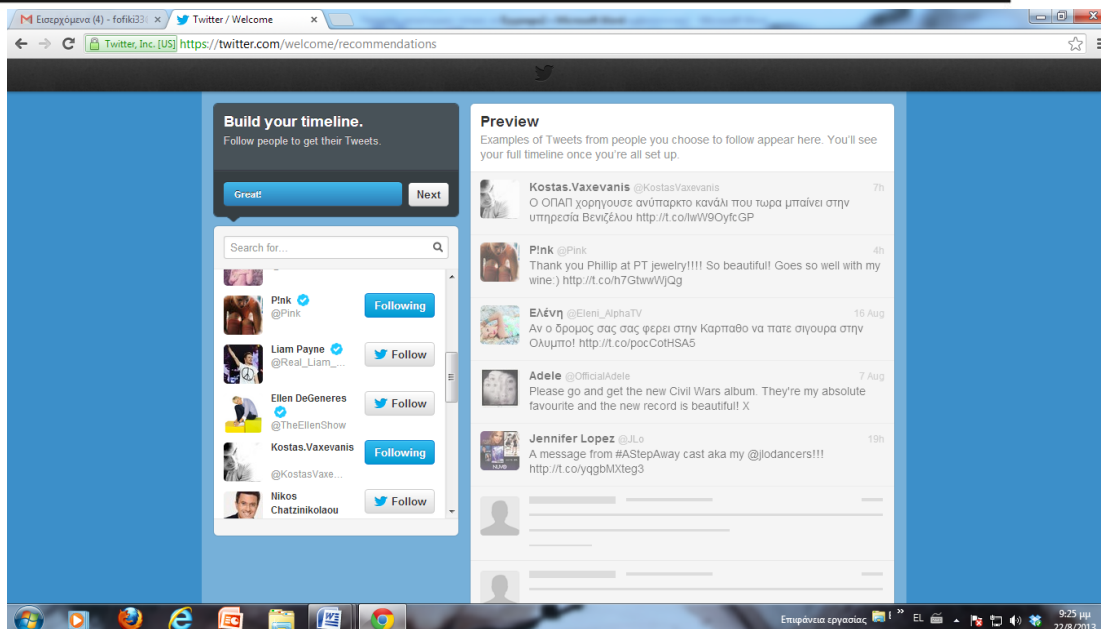

Θα σας εμφανιστεί αυτή η οθόνη. Πατήστε το next.

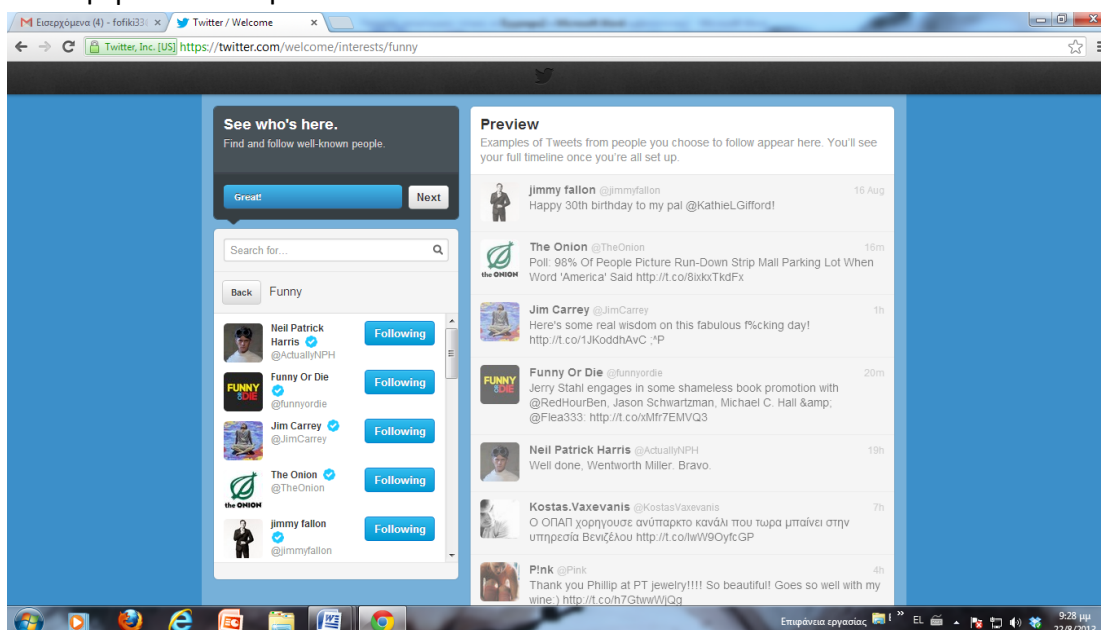

4.

Ακολουθήστε 5 λογαριασμούς. Αν γνωρίζετε κάποιον που μπορεί να έχει λογαριασμό και σας ενδιαφέρει να διαβάσετε τι δημοσιεύει, αναζητήστε τον (στο πεδίο Search for...). Πατήστε το Next.

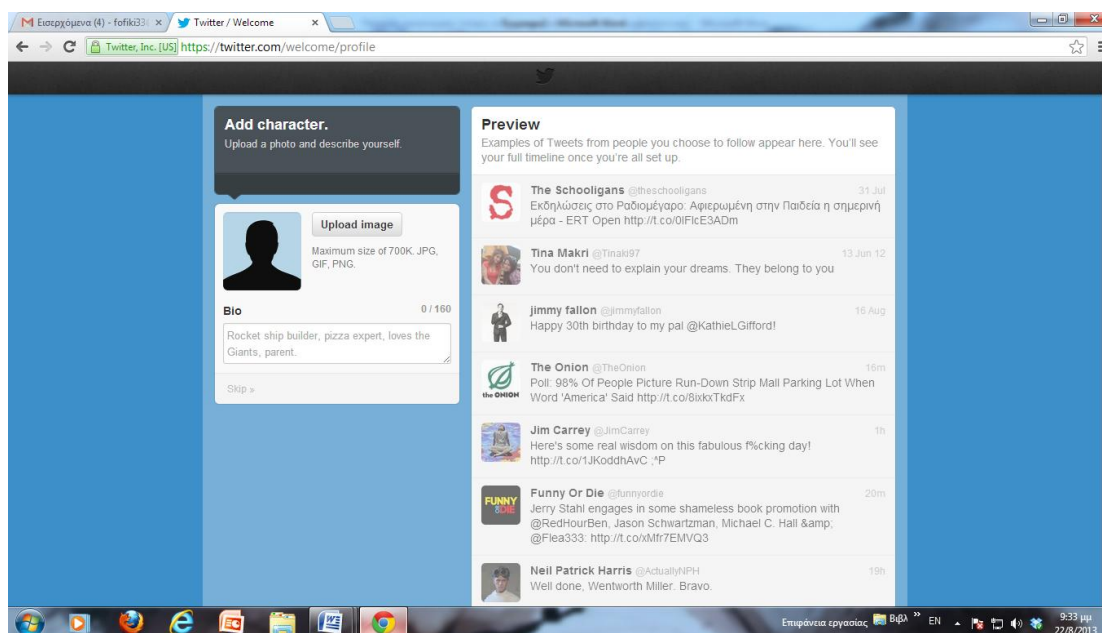
5. Ακολουθήστε άλλους 5 τώρα! Πηγαίνετε σε κατηγορίες που σας ενδιαφέρουν... Πατήστε το Next.

6. Το twitter θα σας ζητήσει τώρα να μπείτε στο email σας και να βρείτε επαφές σας από εκεί. Κάντε το, και προσθέστε μερικές επαφές από το mail σας. Πατήστε το next.

Θα σας ζητήσει να επιλέξετε 5 επαφές σας για να τις προσκαλέσετε στο twitter. Κάντε το και αυτό. Πατήστε το Next.

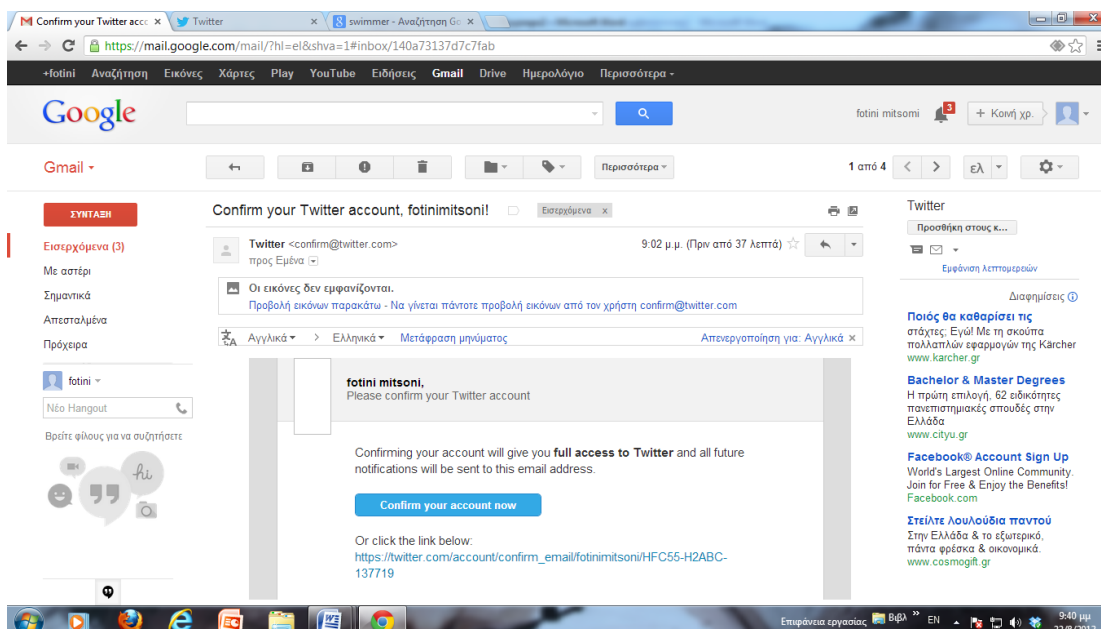

7.

Ανεβάστε (upload image) μια πρόχειρη εικόνα που την έχετε ήδη αποθηκεύσει στον υπολογιστή σας (δεν χρειάζεται να είναι η πραγματική σας φωτογραφία, μπορεί να είναι οτιδήποτε σας αρέσει ή σας αντιπροσωπεύει). Γράψτε 2-3 λόγια που να σας χαρακτηρίζουν (μη δώσετε πληροφορίες που δε θα θέλατε να έχει ο οποιοσδήποτε, π.χ. την ηλικία σας, τη διεύθυνση ή το σχολείο σας). Μπορείτε να παραλείψετε το σημείο αυτό πατώντας απλώς το Skip.

8. Έχετε σχεδόν τελειώσει. Χωρίς να κλείσετε την καρτέλα αυτή, μπειτε στον λογαριασμό email σας και ανοίξετε το email από το Twitter (θα σας έχει ήδη έρθει).

9. Πατήστε το κουμπί Confirm your account now και δοκιμάστε να συνθέσετε το πρώτο σας tweet, πατώντας...

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

.... το φτερό!

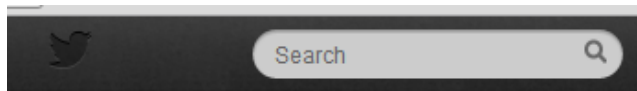
Φύλλο εργασίας 2 & 3

Αναζήτηση για tweets σχετικά με πόλεμο κλπ., παρουσίαση στην άλλη ομάδα και δημοσίευση δικών τους tweets.

Φύλλο Εργασίας 2

Αναζήτηση στο twitter: 1. Σε μικρές ομάδες (δυάδες ή τριάδες)

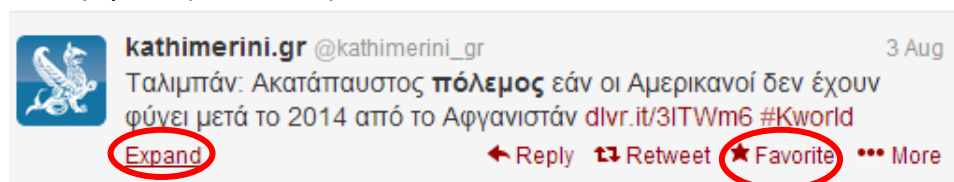
1. Αφού μπείτε και πάλι στον λογαριασμό σας, αναζητήστε (πεδίο

) tweets που να περιέχουν

τη λέξη πόλεμος.

2. Ποια από αυτά αναφέρονται όντως σε ένοπλες συγκρούσεις ομάδων ή λαών; Να επιλέξετε μερικά από αυτά τα tweets (όποια βρήκατε ενδιαφέροντα), κάνοντάς τα favorite.

3. Σκεφτείτε τώρα: Πώς αλλιώς μπορεί να αναφέρεται κάποιος σε πολέμους; Π.χ. με την ίδια λέξη σε διαφορετική πτώση ή αριθμό (αντί για «πόλεμος», γράψτε στην αναζήτηση π.χ. «πόλεμο» ή «πολέμους») ή με κάποια άλλη λέξη με παρόμοια σημασία. Δοκιμάστε να βρείτε tweets και με αυτούς τους τρόπους, tweets για τους πολέμους, και κάντε τα πάλι favorite.

4. Τα tweets που επιλέξατε θα τα βρίσκετε σε λίστα το ένα κάτω από το άλλο πατώντας Me και μετά Favorites.

5. Δείτε ποια από αυτά περιέχουν κάποιο link, κείμενο ή άρθρο ή εικόνα ή βίντεο. Ανοίξτε μερικά από αυτά τα links.
6. Τώρα επιλέξτε 2 ή 3 links που να σας κίνησαν πραγματικά το ενδιαφέρον, με θέμα πάντοτε τον πόλεμο.
7. Παρουσιάστε τα links αυτά (τα κείμενα παρουσιάστε τα περιληπτικά, τις εικόνες, ή τα βίντεο) στην ομάδα που κάθεται δίπλα σας στο εργαστήριο. Εξηγήστε τους γιατί σας έκαναν εντύπωση. Ρωτήστε τους στο τέλος της παρουσίασης ποιο από αυτά που τους παρουσιάσατε τους φάνηκε πιο ενδιαφέρον και γιατί.
8. Ακούστε την παρουσίαση της διπλανής ομάδας τώρα. Κάντε τους ερωτήσεις σχετικά με το πώς βρήκαν τα links και γιατί τα διάλεξαν. Πείτε ποιο από τα δικά τους links σας φάνηκε το πιο ενδιαφέρον και γιατί.

Φύλλο εργασίας 3

(Διαφοροποιούνται τα προτεινόμενα κείμενα και οι αντίστοιχες ερωτήσεις για κάθε ομάδα. Οι οδηγίες στην αρχή και το τέλος είναι ίδιες.)

Links και twitter: 1. Στις μεγάλες ομάδες (πεντάδες ή εξάδες)

Τώρα είστε μία ομάδα με τους διπλανούς σας στο εργαστήριο...

Αποστολή σας είναι να συνθέσετε μερικά tweets που να μιλάνε για τα links που έχετε επιλέξει από την προηγούμενη φάση εργασίας σας (βλ. φύλλο εργασίας 2).

Μπορείτε, αν θέλετε, να επισκεφθείτε και αυτά εδώ τα links, εκτός από αυτά που βρήκατε εσείς:

Ομάδα Α: (Τζέιμς Μπλέικ Μίλλερ) [Χρήστος Μιχαηλίδης, Πρόσωπα και Προσωπεία, εφημερίδα Ελευθεροτυπία, 3/7/2006](#) και www.lifo.gr, [Η φωτογραφία της μέρας: Ένα κορίτσι από τη Συρία](#)

Μερικές ερωτήσεις για να σας βοηθήσουν να φτιάξετε το tweet σας:

1. Γιατί η ζωή του Τζ. Μπλέικ Μίλλερ είναι τώρα «εφιαλτική»;
2. Για ποιο σκοπό πιστεύετε ότι δημοσιεύτηκε η φωτογραφία του «Malboro Man» στην Αμερική, στη διάρκεια του πολέμου στο Ιρακ;
3. Για ποιο σκοπό πιστεύετε ότι δημοσιεύεται στο άρθρο που έχετε μπροστά σας στην ελληνική εφημερίδα;
4. Ποιες λεπτομέρειες της φωτογραφίας «Ένα κορίτσι από τη Συρία» σας κάνουν εντύπωση; Για ποιο λόγο σας κάνουν εντύπωση;

Ομάδα Β: 1. Για τις πολεμικές βιομηχανίες [Χρήστος Μιχαηλίδης, Πρόσωπα και Προσωπεία, εφημερίδα Ελευθεροτυπία 4/11/2006](#) 2. Δείτε τη [φωτογραφία](#) που αφορά μερικά παιδιά στην Ταϊλάνδη.

Μερικές ερωτήσεις για να σας βοηθήσουν να φτιάξετε το tweet σας:

1. Γιατί κατέγραψε τους αριθμούς (χρηματικά ποσά) που ισχύουν για τις βιομηχανίες όπλων ο Χρ. Μιχαηλίδης;
2. Γιατί είναι «χρήσιμοι» και ωφέλιμοι οι πόλεμοι για τις χώρες στις οποίες το άρθρο αναφέρεται;
3. Γιατί εντυπωσιάζει η φωτογραφία των παιδιών στην Ταϊλάνδη;
4. Για ποιο σκοπό πιστεύετε ότι δημοσιεύεται;

Ομάδα Γ: 1. Πηγαίντε σε [αυτή τη διεύθυνση](#) του περιοδικού Schooligans, κάντε **scroll down** και πηγαίνετε στον τίτλο «**Μαθητές**» → Διαβάστε τη συνέντευξη του **Εράν** με τίτλο: «[The wall must fall](#)» 2. Δείτε τη [φωτογραφία εδώ](#): Μερικά κορίτσια στο Ισραήλ...

Μερικές ερωτήσεις για να σας βοηθήσουν να φτιάξετε το tweet σας:

1. Για ποιο λόγο πιστεύει ο Εράν ότι εξακολουθεί ο πόλεμος μεταξύ Ισραήλ και Παλαιστίνης;
2. Για ποιο σκοπό θα πρέπει να πέσει το τείχος που βρίσκεται εκεί;
3. Τι ασυνήθιστο κάνουν τα κορίτσια της φωτογραφίας; Γιατί το κάνουν;
4. Γιατί, κατά τη γνώμη σας, δημοσιεύεται η φωτογραφία αυτή των κοριτσιών;

Ομάδα Δ: 1. www.lifo.gr 16/08/2013, [Κάιρο: Άνθρωποι πέφτουν από την γέφυρα για να αποφύγουν τα πυρά](#) 2. [Το κουτί της Πανδώρας. 2013 Διεθνής Αμνηστία: «Ολική σφαγή στην Αίγυπτο](#)

Μερικές ερωτήσεις για να σας βοηθήσουν να φτιάξετε το tweet σας: ....

1. Γιατί η φωτογραφία και το βίντεο είναι «συγκλονιστικά»;
2. Τι οδηγεί τους ανθρώπους να πέφτουν από τη γέφυρα;
3. Ποιος φταίει για την κατάσταση στην Αίγυπτο, σύμφωνα με τη Διεθνή Αμνηστία;
4. Τι πρέπει να κάνει ο υπόλοιπος κόσμος και η διεθνής κοινότητα, σύμφωνα με την ίδια οργάνωση;

Ομάδα Ε: **Χάρης Καλλέργης, 17/1/2008, [Το τελευταίο post του Ταγματάρχη](#)**

Μερικές ερωτήσεις για να σας βοηθήσουν να φτιάξετε το tweet σας:

1. Ο ταγματάρχης Άντριου Όλμστεντ δηλώνει ότι **δεν** θέλει να χρησιμοποιηθεί ο θάνατός του για συγκεκριμένους σκοπούς. Ποιοι είναι οι σκοποί που **δεν** θέλει να εξυπηρετήσει;
2. Γιατί λέει ότι «μόνο οι νεκροί βλέπουν το τέλος του πολέμου»;
3. Γιατί στο τέλος λέει ότι «Αυτό που συμβαίνει είναι πολύ ηλίθιο για μένα και την οικογένειά μου»;
4. Για ποιο σκοπό ο ταγματάρχης ζήτησε το κείμενό του να δημοσιευτεί μετά το θάνατό του;

✓ **Και τώρα η αποστολή σας: Συνθέστε tweets βασισμένα σε αυτά που είδατε και διαβάσατε και στις ερωτήσεις που απαντήσατε. Αν θέλετε, δώστε και το link το οποίο σας ενέπνευσε για κάθε tweet.**

✓ **Δείτε τα tweets των άλλων παιδιών στην τάξη. Κάντε retweet, favorite, ή απαντήστε σε όποιο από αυτά θέλετε...**

- ✓ Ετοιμαστείτε να παρουσιάσετε τα tweets και τα κείμενα (εικόνες, βίντεο) με τα οποία εργαστήκατε στους συμμαθητές σας.
-

Φύλλο εργασίας 4: Προετοιμασία για debate (αγώνα λόγου)

(2 ομάδες την Α άποψη – 2 ομάδες τη Β άποψη, και κριτές)

Για τις ομάδες που θα διαγωνιστούν στον αγώνα λόγου:

A. Το σχολείο μπορεί να βοηθήσει στη διαπαιδαγώγηση των μαθητών του, ώστε να οικοδομηθεί μια κοινωνία χωρίς πολέμους. (θέση δύο ομάδων)

ή

B. Το σχολείο δεν μπορεί να βοηθήσει ώστε να οικοδομηθεί μια κοινωνία χωρίς πολέμους, γιατί οι πόλεμοι είναι αναπόφευκτοι. (θέση των άλλων δύο ομάδων)

1. Να ορίσετε γραμματέα, έναν για κάθε ομάδα. Ο γραμματέας θα καταγράψει τα επιχειρήματα της ομάδας σας.
2. Να συσκεφθείτε και να βρείτε τα επιχειρήματα για να υποστηρίξετε την άποψη της ομάδας σας.
3. Να επιλέξετε δύο ομιλητές που θα σας εκπροσωπήσουν στον αγώνα λόγου.
4. Τώρα ενωθείτε με την ομάδα που υποστηρίζει την ίδια θέση με τη δικιά σας. Συγκρίνετε τα επιχειρήματα που έχετε καταγράψει και σβήστε αυτά που επαναλαμβάνονται.
5. Δείτε αν έχετε να προσθέσετε κάτι σε αυτά που έχετε ετοιμάσει. Θυμηθείτε: Το πιο σημαντικό είναι να αιτιολογήσετε αυτά που λέτε, απλά και κατανοητά, στους συμμαθητές σας.

Για την ομάδα των κριτών:

---

1. Ορίστε γραμματέα της ομάδας σας.
  2. Συζητήστε τις οδηγίες που θα δώσετε στους συμμαθητές σας για να διεξαχθεί ο αγώνας λόγου: Πόσο χρόνο θα έχει κάθε ομιλητής στη διάθεσή του, με ποια διαδικασία θα παίρνει ο κάθε ομιλητής τον λόγο και πόσες φορές (υπολογίστε ότι κάθε πλευρά έχει τέσσερις ομιλητές), τι κανόνες πρέπει να διέπουν τον διάλογο κλπ.
  3. Τώρα, με βάση τις σημειώσεις που κράτησε ο γραμματέας, συντάξτε ένα κείμενο με τη λίστα των οδηγιών για τον αγώνα λόγου. Πώς πρέπει να διεξαχθεί ο αγώνας για να είναι δίκαιος και για τις δύο πλευρές; Πώς πρέπει να διεξαχθεί για να βγει συμπέρασμα/αποτέλεσμα από τους κριτές; Πώς πρέπει να διεξαχθεί για να τον απολαύσουμε όλοι;
  4. Μόλις τελειώσετε, διαβάστε στους υπόλοιπους τις οδηγίες.
-

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Η 1^η φάση (δραματοποίηση) μπορεί τελείως να παραλειφθεί, ιδιαίτερα αν θεωρείται από τον διδάσκοντα ότι το τμήμα είναι εξοικειωμένο με την εργασία σε ομάδες. Εναλλακτικά, στην πρώτη φάση (δραματοποίηση) θα μπορούσε να γίνει η εξής δραστηριότητα: «Η Μαρία και η Άννα έχουν να παραδώσουν μια εργασία στη Γλώσσα, αλλά διαφωνούν ως προς τον τρόπο παρουσίασης, ώστε να κινδυνεύει η συνεργασία τους να διαλυθεί. Βοηθήστε τις να βρουν μια οριστική λύση στο πρόβλημα αυτό. Προτείνετε τρόπους για να λυθεί το πρόβλημα. Γράψτε βήμα-βήμα τι πρέπει να κάνουν. Στη συνέχεια μπορείτε να δραματοποιήσετε στην τάξη τα βήματα που ακολούθησαν για να μη χαλάσει η συνεργασία τους.» Σκοπός της δραστηριότητας αυτής είναι να εισαχθούν οι μαθητές στο θέμα των συγκρούσεων, και κυρίως του ρόλου του σχολείου στην ειρηνική επίλυση των διαφορών. Σκοπός είναι επίσης να συνειδητοποιήσουν τις ενδεχόμενες δυσκολίες της ομαδικής εργασίας και να κληθούν να τις αντιμετωπίσουν με ψυχραιμία και διαλλακτικότητα.

Εναλλακτικά, στη 2^η φάση του σεναρίου θα μπορούσε να διαβαστεί στην ολομέλεια το κείμενο 1 του βιβλίου. Μπορεί να γίνει στους μαθητές η ερώτηση 1: Γιατί η ειρήνη δεν είναι φυσική κατάσταση; Ο καθηγητής μπορεί να σημειώσει μερικές από τις απαντήσεις στον πίνακα, να επισημάνει τους αιτιολογικούς συνδέσμους που χρησιμοποιήθηκαν, να ρωτήσει τους μαθητές ποιοι άλλοι θα μπορούσαν να είχαν χρησιμοποιηθεί στη θέση τους και τι διαφορές θα επέφεραν.

Ως προς τη δυνατότητα διαθεματικότητας, μπορεί το σενάριο να πραγματοποιηθεί διαθεματικά στα φιλολογικά μαθήματα, δηλαδή με το μάθημα της Ιστορίας ή της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας, εξετάζοντας παράλληλα πολεμικές συγκρούσεις τις οποίες διδάσκονται στα μαθήματα αυτά.

Αν κάποιος θέλει να καλύψει περισσότερες από μία θεματικές του σχολικού βιβλίου, μπορεί ο πόλεμος να εξεταστεί αποκλειστικά και μόνο σε σχέση με το θέμα

του ρατσισμού –παλιότερα και σήμερα– (θέμα της 3^{ης} ενότητας), ή να διδαχθεί σε σχέση με τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, που αποτελούν το θέμα του επόμενου κεφαλαίου. Μπορεί μέσα από το σενάριο να καλύπτεται η θεωρία άλλων επιρρηματικών δευτερευουσών προτάσεων (αποτελεσματικών, εναντιωματικών, χρονικών), ανάλογα με τις ερωτήσεις του 3^{ου} φύλλου εργασίας και την επιλογή εισαγωγικών κειμένων, καθώς και τις παρατηρήσεις στα εισαγωγικά κείμενα.

Εναλλακτικά του προτεινόμενου θέματος για αγώνα λόγου, μπορεί να αξιοποιηθεί το θέμα που δίνεται στο [σχολικό βιβλίο \(Κατσαρού, Μαγγανά, Σκιά & Τσέλιου 2009:102\)](#), που αναφέρεται στα πολεμικά ηλεκτρονικά παιχνίδια και τις αντίθετες απόψεις πάνω σε αυτά. Μπορεί δηλαδή η μία ομάδα να εκπροσωπεί ψυχολόγους που επισημαίνουν τους κινδύνους και γονείς που ανησυχούν για ή ακόμη και απαγορεύουν στα παιδιά τους την ενασχόληση με τέτοια παιχνίδια. Η άλλη ομάδα μπορεί να εκπροσωπεί τα ίδια τα παιδιά που παίζουν τέτοια παιχνίδια, και από τη μία ψυχαγωγούνται και εκτονώνονται, ενώ από την άλλη ασκούν το μυαλό τους στην επίλυση προβλημάτων (π.χ. στρατηγικής, ανεφοδιασμού) μέσω των παιχνιδιών αυτών.

Μπορεί μεταξύ των δραστηριοτήτων 5 και 6 (ή αλλιώς μεταξύ του φύλλου εργασίας 3 και 4) να παρεμβληθεί και φύλλο εργασίας που να συγκεντρώνει τη θεωρία των αιτιολογικών και των τελικών προτάσεων, ώστε να συνδέσουν τις δραστηριότητές τους οι μαθητές με συγκεκριμένες γνώσεις συντακτικού (βλ. [τις αντίστοιχες σελίδες 92 και 95 του σχολικού βιβλίου](#))

Τέλος, μπορεί να ακολουθήσει ατομική παραγωγή λόγου με θέμα «*Γράμμα στον Υπουργό Παιδείας: Μπορεί το σχολείο, όπως είναι σήμερα, να συμβάλει ώστε να έχουμε μία κοινωνία πιο ειρηνική;*» ή κάτι παρόμοιο.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Μερικά σημεία τα οποία ο εκπαιδευτικός πρέπει να λάβει υπόψιν του αποφασίζοντας να εφαρμόσει το σενάριο ή μέρη του σεναρίου αυτού είναι τα εξής:

Η γραπτή συναίνεση των κηδεμόνων για τη δημιουργία λογαριασμών στο Twitter είναι απαραίτητη, καθώς η έκθεση στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι κάτι για το οποίο ο κηδεμόνας πρέπει να είναι ενήμερος.

Οι ώρες διεξαγωγής του σεναρίου είναι περισσότερες από τις προβλεπόμενες από το ΑΠΣ για το συγκεκριμένο κεφάλαιο. Οι μαθητές όμως ασκούνται παράλληλα σε πρακτικές γραμματισμού και σε σύγχρονα μέσα επικοινωνίας και έκφρασης, οπότε δεν θεωρώ ότι οι ώρες που υπερβαίνει το ΑΠΣ είναι χαμένες.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

[Κατσαρού, Ε., Μαγγανά, Α., Σκιά Α. & Τσέλιου, Β. 2009. Νεοελληνική Γλώσσα Γ΄ Γυμνασίου, Βιβλίο εκπαιδευτικού. Αθήνα. Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων.](#)

[Κατσαρού, Ε., Μαγγανά, Α., Σκιά Α. & Τσέλιου, Β. 2009. Νεοελληνική Γλώσσα Γ΄ Γυμνασίου, Βιβλίο μαθητή. Αθήνα. Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων.](#)

Κουνέλη, Ε. 2008. *www.ιστορία για τη γενιά του internet.edu*. Αθήνα: Ταξιδευτής.

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. *Μελέτη για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση: γενικό πλαίσιο και ιδιαιτερότητες*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Νέο Πρόγραμμα Σπουδών. 2011. *Πρόγραμμα Σπουδών για τη Διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας & της Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο*. ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου αιώνα)- Νέο Πρόγραμμα Σπουδών. Αθήνα. Διαθέσιμο στο:

<http://digitalschool.minedu.gov.gr/info/newps.php> [τελευταία προσπέλαση: 30/8/2013]

Ξυλά, Ε. 2013. *Το ηλεκτρονικό μου αποτύπωμα*. Διδακτικό σενάριο για τη Νεοελληνική Γλώσσα (Α΄ Γυμνασίου) στο πλαίσιο της Πράξης «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση». Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Υποστηρικτικό Υλικό των Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης της Διεύθυνσης Π.Ε. Γ΄ Αθήνας, 2012. [Ειρήνη – Πόλεμος Δραστηριότητες](http://perivallontikigathinas.blogspot.be) στο ιστολόγιο <http://perivallontikigathinas.blogspot.be> (τελευταία προσπέλαση 23/8/2007)

Χατζιδάκις, Μ. [1982] 2007. Η Αναγκαιότητα του πολέμου. Στο *Μυθολογία και Μυθολογία δεύτερη*. Αθήνα: Άγρα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Κείμενο στην ολομέλεια του τμήματος:

Η Αναγκαιότητα Του Πολέμου

Ο πόλεμος είναι απαραίτητος.

Για να τυπωθεί όσο χαρτί
Περισσεύει
Για να ξοδευτεί όση αγωνία βρίσκεται
Φυλακισμένη
Για να χυθεί όσο κρασί έγινε ξύδι
Και δεν πίνεται.

Ο πόλεμος είναι απαραίτητος.

Για να πιστέψουμε επιτέλους ότι
Οι κυβερνήτες μας
Είναι φτηνά πορτρέτα των προγόνων μας
Ότι
Στο χέρι μας βρίσκεται μονάχα η τύχη των πουλιών

Κι όχι η δική μας
Για να πιστέψουμε ακόμη πως οι εχθροί
Είμαστε εμείς οι ίδιοι.

Ο πόλεμος είναι απαραίτητος.

Για να πωληθούν σε τιμή ευκαιρίας
Οι σεξουαλικές φωτογραφίες
Για να μην καταφεύγουμε στους αστρολόγους
Να μας λένε το μέλλον
Για να μην γεμίζουμε τους τοίχους μας
Με συνθήματα αμηχανίας.

Ο πόλεμος είναι απαραίτητος.

Για να μας εξαφανίσει από τη Γη
Και να μας μεταφέρει σ' έναν άλλο πλανήτη
Χωρίς Μύθους
Χωρίς Ιστορία
Χωρίς Αναμνήσεις.

Μάνος Χατζιδάκις, ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ ΔΕΥΤΕΡΗ